

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **R.Ż.**

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 24 lutego 2026 r.
wniosku skazanego R.Ż.: sygnalizującego konieczność
wznowienia z urzędu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) oraz wnioskującego o wznowienie -
na podstawie art. 540 k.p.k. - postępowania sądowego zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. II AKa 637/19
zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej
z dnia 5 września 2019 r., sygn. III K 133/18,
na podstawie art. 542 § 4 k.p.k. art. 545 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu;**
- 2. odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z powodu oczywistej bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Skazany we wniosku o wznowienie zasygnalizował zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady składu sądu pierwszej instancji w postaci udziału w tym składzie SSO X.Y. powołanej na urząd sędziego sądu okręgowego w postępowaniu konkursowym z udziałem KRS ukształtowanej w

trybie ustawy z 2017 r., a więc organu, który w świetle orzecznictwa sądów krajowych jak i międzynarodowych nie spełnia standardu organu konstytucyjnego niezależnego od władzy publicznej. Podniósł również, że całe postępowanie prowadzone w pierwszej instancji przez tzw. neo – sąd naruszało zasady postępowania sprawiedliwego i obiektywnego, jak też prawa do obrony i swobodnej oceny dowodów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza wniosku skazanego, w zakresie sygnalizacji konieczności wznowienie z urzędu prawomocnie zakończonego postępowania sądowego, z powodu zaistnienia na poziomie sądu pierwszej instancji uchybienia w postaci nienależytej obsady składu tego sądu, przeprowadzona w płaszczyźnie zarzutów kasacji obrońcy skazanego wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 31 stycznia 2020 r, sygn. II AKa 637/19, pozwoliła na uznanie, że w tych realiach procesowych rozstrzygnięcie w kwestii wznowienia postępowania z urzędu jest niedopuszczalne. Z uwagi na konieczność rozważenia również zasadności wniosku o wznowienie w zakresie drugiej wskazanej w nim podstawy wznowienia, celowe było podjęcie decyzji co do obu wskazanych podstaw wznowienia w formie postanowienia.

Zgodnie z treścią art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. – a na przyczynę wskazaną w tym przepisie powołuje się skazany - jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji.

W postanowieniu Sądu Najwyższego z 19 października 2021 r., IV KK 291/20 o oddaleniu kasacji obrońcy skazanego została rozważona kwestia – podnoszona w kasacji - zaistnienia nienależytej obsady składu sądu pierwszej instancji w postaci udziału w nim SSO X.Y. Sąd Najwyższy w tym postanowieniu stwierdził, że wobec tego, iż uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej i Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 wskazująca warunki uznania składu sądu powszechnego jak nienależytego w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uznała, że wykładnia właśnie tego przepisu

nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem podjęcia uchwały, to wobec wydania wyroku w sprawie skazanego na poziomie sądu pierwszej instancji w dniu 5 września 2019 r., kwestia obsady tego sądu nie może stanowić podstawy stwierdzenia zaistnienia tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Co do wskazanej we wniosku drugiej podstawy wznowienia opartej o treść art. 540 k.p.k. podnieść należało, (mając na uwadze treść wniosku) że na tej podstawie prawnej można żądać wznowienia postępowania jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.) albo po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił przestępstwa albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.). Czyn, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenia takie nie może zapaść z powodu przyczyn wskazanych w art. 17 § 1 pkt 3-11 lub w art. 22.

Skazany we wniosku poza powołaniem się na przepis art. 540 k.p.k. nie podniósł żadnych okoliczności, wskazujących na ustalenie popełnienia przestępstwa w związku z zakończonym postępowaniem. Nie wskazał też nowych faktów lub dowodów prowadzących do ustalenia o niepopołnieniu przestępstwa. Zamiast tego poprzestał na wskazaniu jako naruszonych przez sąd pierwszej instancji zasad: obiektywizmu, prawa do obrony i swobodnej oceny dowodów, nie uszczegóławiając na czym te naruszenia miałyby polegać. W kontekście tak sformułowanego wniosku podnieść należało, że wskazane naruszenia zasad procesu karnego, jeżeli rzeczywiście miały miejsce powinny być przedmiotem środków zaskarżenia formułowanych w toku postępowania jurysdykcyjnego, a nie w toku postępowania o wznowienie. W tym kontekście wskazać należało, że w apelacji obrońcy skazanego nie podnoszono naruszenia tych podstawowych zasad procesu, a kwestionowano jedynie okoliczności podmiotowe w zakresie przyjętej w wyroku postaci zamiaru i niewspółmierności orzeczonej kary.

Mając te okoliczności na uwadze, stwierdzić należało, że wstępna analiza tak sporządzonego wniosku o wznowienie w zakresie drugiej wskazanej w nim podstawy wznowienia, daje podstawy do zakwestionowania skuteczności procesowej tego wniosku, który w takim kształcie nie może obiektywnie doprowadzić do wzruszenia orzeczeń zapadłych w sprawie skazanego.

Zatem taki wniosek jako oczywiście bezzasadny musiał spotykać się z odmową przyjęcia. Ponieważ argumentacja skazanego nie była trafna, jednocześnie odmówiono mu przyznania obrońcy z urzędu dla sporządzenia i wniesienia w jego imieniu wniosku o wznowienie postępowania.

Z tych powodów orzeczono jak na wstępie.

{WB}

[a.ł]